
Shri Manasa Tantram

श्रीमनसातन्त्रं

Document Information

Text title : Manasa Tantram

File name : manasAtantram.itx

Category : devii, devI, tantra

Location : doc_devii

Description/comments : provided by Madhav Das

Latest update : July 26, 2026

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

July 26, 2026

sanskritdocuments.org

श्रीमनसातन्त्रं

मानसे मानसीविद्ये पद्मावति नमोस्तु ते ।
सिद्धयोगिनि मां पाहि नागराज्ञि नमोस्तु ते ॥

१. प्रथमपटलः

अथ श्री मनसा तन्त्रं प्रथमपटलः ।
भैरव्युवाच ।
किं तन्त्रं सर्वसुलभं सर्वेषामधिकारिणाम् ।
येन सिद्धिर्भवेदाशु मनसामीहितार्थदा ॥ १ ॥
न जातिविचारो यस्मिन्नाश्रमो न कुलक्रमः ।
यत्र भक्तिर्मुखं ज्ञेयं तन्मे ब्रूहि कृपानिधे ॥ २ ॥
नातिदुर्गं न चात्युग्रं नातिगूढं दुरासदम् ।
यत्समाश्रित्य संसिद्धिर्भवेदल्पप्रयत्नतः ॥ ३ ॥
श्रुतानि बहुशस्तन्त्राण्यनेकानि मया प्रभो ।
तथापि न मनस्तृप्तिर्जायते ज्ञानविस्तरैः ॥ ४ ॥
अस्ति चेन्निगूढतन्त्रं किञ्चिदप्रकटं विभो ।
यत्रेच्छाफलसम्पत्तिर्भवेद्भक्तस्य निश्चितम् ॥ ५ ॥
तच्छ्रुत्वा क्रोधभैरवः प्रहसन्निव सुस्थितः ।
क्षणमन्तर्निमीलाक्षो ध्यानगम्भीरमानसः ॥ ६ ॥
क्रोधभैरव उवाच ।
साधु साधु महाभागे रहस्यं पृष्टवानसि ।
नैतत्सर्वत्र वक्तव्यं न प्रकाश्यं कदाचन ॥ ७ ॥
गुह्याद्गुह्यतरं देवि नानाशास्त्रार्थगोचरम् ।

योगिनीहृदये नित्यं निःशब्दं परिवर्तते ॥ ८ ॥
 न वेदैर्न पुराणैश्च न यज्ञैर्न तपोधनैः ।
 लब्धुं शक्यं रहस्यैतद्भक्तिशुद्धैकचेतसा ॥ ९ ॥
 अस्ति तन्त्रं महागुप्तं निगूढं नागयोषिताम् ।
 मनोरथप्रदं दिव्यं मानसायाः प्रकीर्तितम् ॥ १० ॥
 न सर्वलोकविदितं नापि राजसभासु च ।
 सिद्धयोगिनिभिर्गुप्तं मौनरेखेव संस्थितम् ॥ ११ ॥
 यत्र मन्त्रो न केवलं शब्दराशिर्न दृश्यते ।
 चैतन्यस्य प्रवाहोऽयं सूक्ष्मसूत्रमिव स्थितः ॥ १२ ॥
 मन एव महद्देवि कारणं बन्धमोक्षयोः ।
 मन एव महाशक्तिर्मन एव परं पदम् ॥ १३ ॥
 मन एव हि संसारो मन एव परा गतिः ।
 मन एव हि विज्ञानं मन एव शिवालयः ॥ १४ ॥
 तस्य मनस एवाध्या या शक्तिः सूक्ष्मरूपिणी ।
 सा मानसा समारख्याता योगिनां हृदयेश्वरी ॥ १५ ॥
 नवीनाम्बुदसङ्काशं नित्यं विश्वं प्रवर्तते ।
 मनःस्रोतसि सा देवी सूक्ष्मरेखेव तिष्ठति ॥ १६ ॥
 न सा गर्वं समाश्रित्य नात्युत्कर्षं प्रपद्यते ।
 स्वधर्मस्थितिरूपेण शक्तिचक्रे व्यवस्थितिः ॥ १७ ॥
 कश्यपस्य मुनेः कन्या मानसा नाम विश्रुता ।
 योगमायास्वरूपा सा नागशक्तिप्रकाशिनी ॥ १८ ॥
 कद्र्याः स्नेहसमुत्पन्ना पद्मावत्यभिधा शुभा ।
 वैष्णवी विषशान्त्यर्थं जगद्गौर्यिति गीयते ॥ १९ ॥
 धर्मेन्द्रराजगृहिणी नागिनी नागवल्लभा ।
 जगत्कारुमुनेः पत्नी मातास्तीकस्य विश्रुता ॥ २० ॥
 रक्तवर्णा महाकान्ता रक्ताम्बरविभूषिता ।
 रक्तप्रभा रक्तनेत्रा रक्तचन्दनलेपना ॥ २१ ॥

चतुर्भुजा विशालाक्षी पद्मयुग्मविराजिता ।
 अभयं दक्षिणे हस्ते नागमेकं च विभ्रती ॥ २२ ॥
 मन्दस्मिता मनोज्ञास्या पूर्णचन्द्रनिभानना ।
 सिद्धयोगिनिरित्युक्ता योगिनीगणसेविता ॥ २३ ॥
 नागानां हृदये नित्यं मन्त्रधारामिव स्थिता ।
 विषवीजानि शमयेत्स्मितमात्रेण लीलया ॥ २४ ॥
 धर्मराजोऽपि यस्याः स्मृत्वा कम्पते भीतमानसः ।
 कालदण्डोऽपि यस्याः स्यात्सीमानं नातिवर्तते ॥ २५ ॥
 न क्रोधेन न दर्पेण न शस्त्रैर्न च वज्रिणा ।
 तस्याः शासनमुल्लङ्घ्य कश्चिदस्ति जगत्त्रये ॥ २६ ॥
 सा नित्या सूक्ष्मरूपेण नागलोकान्तरस्थिता ।
 भक्तचित्तसरोजेषु स्वयमाविर्भवत्यलम् ॥ २७ ॥
 नागा न केवलं सर्पा न दंष्ट्रा न विषात्मकाः ।
 गूढशक्तेः प्रवाहास्ते भूमिनाडीषु संस्थिताः ॥ २८ ॥
 यत्र यत्र मनः शुद्धं श्रद्धया परिपूरितम् ।
 तत्र तत्र स्थिता देवी निःशब्दा दीपशिखेव हि ॥ २९ ॥
 अविद्याविषदग्धानां चेतसां मोहनाशिनी ।
 सङ्कल्पबीजजननी मनोरथफलप्रदा ॥ ३० ॥
 इच्छारूपं जगत्सर्वं सङ्कल्पः कारणं स्मृतः ।
 सङ्कल्पबीजपालिका मानसा तत्र संस्थिता ॥ ३१ ॥
 तस्याः स्वरूपमाख्यातुं नालमब्दशतैरपि ।
 यावद्भक्तिर्न जायेत हृदि निःशेषनिर्मला ॥ ३२ ॥
 इदानीं ते प्रवक्ष्यामि क्रमं गुह्यं सनातनम् ।
 येन विज्ञाय मानस्याः प्रसादः सुलभो भवेत् ॥ ३३ ॥
 एतद्गुह्यं परं देवि शृणु सावहितेन्द्रिया ।
 अन्यदप्यतिगम्भीरं वक्ष्यामि परमाद्भुतम् ॥ ३४ ॥
 न केवलं मनुष्याणां सिद्धिदा नागवल्लभा ।
 देवानामपि देवेशि सूक्ष्मकार्यैककारिणी ॥ ३५ ॥

यस्याः प्रसादमासाद्य दुर्लभं सुलभं भवेत् ।
 यस्याः कुपितचित्तायां सिद्धिरप्यपसर्पति ॥ ३६ ॥
 सा नातिदूरसंस्थाना न च सर्वत्र दृश्यते ।
 भावगम्या परा शक्तिर्हृदयाम्भोजमध्यगा ॥ ३७ ॥
 अन्तर्बीजं यथा वृक्षो न दृश्योऽपि प्रवर्धते ।
 तथा तस्या महाशक्तिः शनैराविर्भवेद्धृदि ॥ ३८ ॥
 नागरूपं न वै ग्राह्यं केवलं दृश्यगोचरम् ।
 प्राणरेखाप्रवाहोऽयं योगिभिर्नाग उच्यते ॥ ३९ ॥
 तेषामधीश्वरी देवी नागिनी परिकीर्तिता ।
 मानसा पद्मिनी दिव्या योगिनां हृदयेश्वरी ॥ ४० ॥
 यत्र नागा वसन्त्यन्तः सूक्ष्मनाडीषु देहिनाम् ।
 तत्र तिष्ठति सा देवी चिद्विद्युल्लतिका यथा ॥ ४१ ॥
 विषं नाम न केवलं दंष्ट्रोत्थं भुजगोद्भवम् ।
 क्रोधो लोभो मदो मोहस्तद्विषं परिकीर्तितम् ॥ ४२ ॥
 तद्विषं शमयेद्देवी स्मरणादेव केवलम् ।
 यथा हिमकरः सूर्यतापं शनैरपोहति ॥ ४३ ॥
 अशुभानि विनिर्दह्य शुभबीजानि रोपयेत् ।
 चित्तभूमौ महादेवि मानसा करुणानिधिः ॥ ४४ ॥
 यत्र भक्तिर्निरालम्बा निष्कपटा निरञ्जना ।
 तत्र सिद्धिर्न सन्देहा मानसायाः प्रसादतः ॥ ४५ ॥
 सङ्कल्पबीजसंरक्षी मनोवृक्षप्रवर्धिनी ।
 भवाब्धौ नौरिवाभाति भक्तानां भयनाशिनी ॥ ४६ ॥
 नागलोकस्य रहस्यं न वक्तव्यं दुरात्मनाम् ।
 शठे क्रूरे कृतघ्ने च न देयं सिद्धिकाङ्क्षिणा ॥ ४७ ॥
 दयालवे जितेन्द्रियाय शान्ताय गुरुवर्तिने ।
 श्रद्धावते शुचिर्भूत्वा प्रदेयं परमादरात् ॥ ४८ ॥
 यः पठेद्वा शृणुयाद्वापि भावयुक्तेन चेतसा ।

तस्य चित्तं शनैः शुद्धं नागविद्यापदं व्रजेत् ॥ ४९ ॥

अथ ते कथयिष्यामि ध्यानं परमदुर्लभम् ।

येन दृष्टा मनोदेवी साक्षादन्तःप्रकाशते ॥ ५० ॥

नागाधीश्वरविष्टरां फणिफणोत्तंसोरुरत्नावली- भास्वद्देहलतां दिवाकरनिभां
नेत्रत्रयोद्भासिताम् ।

मालाकुम्भकपालनीरजकरां चन्द्रार्धचूडां परां सर्वज्ञेश्वरभैरवाङ्कनिलयां पद्मावतीं
चिन्तये ॥ ५१ ॥

एवं ध्यात्वा महादेवीं रक्ताम्भोजसमप्रभाम् ।

मनसा पूजयेद्भक्त्या मौनेन स्थिरचेतसा ॥ ५२ ॥

ध्यानेनानेन देवेशि प्रसन्ना नागनायिका ।

मनोविघ्नानशेषांश्च शनैराशु व्यपोहतिः ॥ ५३ ॥

सङ्कल्पाः सिद्धिमायान्ति शुद्धचित्तस्य देहिनः ।

नागविद्याप्रभावेण प्रसादादम्बिकात्मजाः ॥ ५४ ॥

न दुःस्वप्नभयं तस्य न विषस्य च विक्रिया ।

नागदोषभयं नास्ति ध्यातॄणां भक्तिशालिनाम् ॥ ५५ ॥

गृहक्षेत्रविवृद्धिश्च धनधान्यसमृद्धयः ।

सन्ततिः सौख्यमारोग्यं जायते तद्धानतः ॥ ५६ ॥

राजद्वारे सभामध्ये विवादे शत्रुसङ्कटे ।

मानसाध्यानमात्रेण धृतिर्जायेत निश्चला ॥ ५७ ॥

गूढार्थग्राहिणी बुद्धिर्वाग्वैभवमथापि च ।

प्रज्ञा स्मृतिः स्थिरा नित्यं भवेद्देव्याः प्रसादतः ॥ ५८ ॥

भूतप्रेतपिशाचाश्च दुष्टनागाश्च येऽपरे ।

दूरादेव पलायन्ते ध्यानदीप्ते मनस्विनः ॥ ५९ ॥

विषभीतिः क्षयं याति रोगपीडा प्रणश्यति ।

चित्तक्षोभो विलीयेत नागिन्याः स्मरणेन च ॥ ६० ॥

मनोरथशतं देवि कालयोगानुसारतः ।

क्रमेण सिद्धिमायाति नात्र कार्या विचारणा ॥ ६१ ॥

एवं ध्यानप्रभावोऽयं कथितस्ते वरानने ।

अथ विद्याप्रकाशोऽयं परो गुह्यतरः शुभः ॥ ६२ ॥
 तां विद्यामप्रकाश्याहं पूर्वमेव कथं वदे ।
 गुरुपङ्क्तिप्रसादेन सा वक्तव्या यथाविधि ॥ ६३ ॥
 इति प्रथमपटलः समाप्तः ॥

२. द्वितीयपटलः

अथ श्री मनसा तन्त्रं द्वितीयपटलः ।
 क्रोधभैरव उवाच ।
 शृणु देवि प्रवक्ष्यामि विद्यां गुह्यतमां पराम् ।
 मानसाम्बामयीं दिव्यां योगिनीहृदये स्थिताम् ॥ १ ॥
 यां न देवा न गन्धर्वा न सिद्धा न च किन्नराः ।
 अकस्मात्प्राप्त्युः सर्वे गुरुभक्तिविवर्जिताः ॥ २ ॥
 मकारो बिन्दुसंयुक्तो मानसाबीजमुच्यते ।
 सर्वतन्त्रेषु गोप्यं तद्वीजराजमनुत्तमम् ॥ ३ ॥
 ईश्वरः ऋषिराख्यातो गायत्री छन्द ईरितम् ।
 देवता मानसा देवी सिद्ध्यर्थे विनियोजितम् ॥ ४ ॥
 ध्यायेत्ततो महादेवीं रक्तप्रभां मनोहराम् ।
 चतुर्भुजां विशालाक्षीं नागभूषणभूषिताम् ॥ ५ ॥
 रक्ताम्बरधरां देवीं रक्तचन्दनचर्चिताम् ।
 ऊर्ध्वहस्तद्वये पद्मे दक्षिणेऽभीतिदायिनीम् ॥ ६ ॥
 वामहस्ते महाभोगिनागराजं सुशोभनम् ।
 मन्दस्मितां महाकान्तिं सिद्धयोगिनमीश्वराम् ॥ ७ ॥
 कश्यपात्मजमातङ्गीं पद्मावत्यभिधां शुभाम् ।
 जगत्कारुमुनेः पत्नीमास्तीकजननीं शिवाम् ॥ ८ ॥
 एवं ध्यात्वा जपेन्मन्त्री मकारं बिन्दुसंयुतम् ।
 गुरोर्लब्ध्वा विधानेन श्रद्धाभक्तिसमन्वितः ॥ ९ ॥
 पञ्चलक्षजपो देवि पुरश्चर्यमुदाहृतम् ।
 ततः सिद्धिर्भवेत्तस्य नात्र कार्या विचारणा ॥ १० ॥

रक्तजपाकुसुमैर्होमो जातीकुसुमसंयुतः ।
 दशांशतः प्रकर्तव्यो भगवत्यै प्रसीदति ॥ ११ ॥
 गुरोः सकाशादादाय विद्यां पञ्चोपचारतः ।
 कूष्माण्डफलबलिं दद्याद्विधिना भक्तिसंयुतः ॥ १२ ॥
 ततः प्रसन्नहृदया नागिनी वरदायिनी ।
 ददाति मानसान्कामान्यथायोग्यमशेषतः ॥ १३ ॥
 अथान्यां सम्प्रवक्ष्यामि चिन्तासिद्धिप्रदां पराम् ।
 गोपनीयं प्रयत्नेन सिद्धयोगिनिषेविताम् ॥ १४ ॥
 मायाबीजं समुद्धृत्य मानसाबीजमेव च ।
 कमलाबीजसंयुक्तं वाग्बीजं तदनन्तरम् ॥ १५ ॥
 मानसायै पदं पश्चात् स्वाहान्तां विद्यामुत्तमाम् ।
 चिन्तासिद्धिकरीं दिव्यां सर्वाभीष्टफलप्रदाम् ॥ १६ ॥
 कश्यपो ऋषिराख्यातो गायत्री छन्द ईरितम् ।
 देवता मानसा देवी मनःसिद्धौ विनियोजिता ॥ १७ ॥
 लक्षमेकं जपेन्मन्त्री पुरश्चर्यमिदं स्मृतम् ।
 ततो होमादिकं कुर्याद्गुरुणोक्तेन वर्त्मना ॥ १८ ॥
 अथ त्र्यक्षरविद्यां ते कथयामि वरानने ।
 सा सर्वार्थप्रदा दिव्या दुर्लभा देवदानवैः ॥ १९ ॥
 मानसाबीजपूर्वा तु मायाबीजसमन्विता ।
 पुनर्मानसबीजाढ्या त्र्यक्षरी परिकीर्तिता ॥ २० ॥
 ऋषिश्च पूर्ववद्ज्ञेयश्छन्दश्चैव तथैव हि ।
 देवता मानसा देवी विनियोगो मनःसिद्धये ॥ २१ ॥
 इत्युत्त्वा क्रोधभैरवो देवीं प्रति पुनः शनैः ।
 गूढतरक्रमं वक्तुं तुष्णीं क्षणमवस्थितः ॥ २२ ॥
 त्र्यक्षरीमिममादाय यः सम्यगुपसेवते ।
 तस्य सिद्धिर्न सन्देहो मनःशुद्धिप्रवर्तिका ॥ २३ ॥
 अथान्यदपि ते देवि रहस्यं परमाद्भुतम् ।

शक्तिमार्गे सदा कार्यौ गणनाथभैरवौ ॥ २४ ॥
 विना गणपतिं देवि विना भैरवमेव च ।
 न सिद्धिर्जायते सम्यक् शक्तिपूजाविधौ क्वचित् ॥ २५ ॥
 विघ्नजालविनाशाय गणनाथः प्रपूज्यते ।
 रक्षणाय महाघोरः भैरवः सम्प्रपूज्यते ॥ २६ ॥
 एतयोरनुगृहीतस्य साधकस्य महात्मनः ।
 निर्विघ्ना जायते विद्या सिद्धिर्नित्यं प्रजायते ॥ २७ ॥
 अतः प्रथमतो वक्ष्ये वासुकीगणनायकम् ।
 मानसाम्बाप्रियं देवं नागराजं गणाधिपम् ॥ २८ ॥
 मानसाबीजपूर्वं तु गणपत्येकबीजकम् ।
 ततः कमलबीजं स्यान्नरसिंहस्य बीजकम् ॥ २९ ॥
 अस्त्रबीजसमायुक्ता विद्या वासुकिनायकम् ।
 सर्वविघ्नविनाशाय गुह्यगुह्यतमा मता ॥ ३० ॥
 कश्यपोऽस्य ऋषिः प्रोक्तो गायत्री छन्द ईरितम् ।
 देवता वासुकी ज्ञेयः सर्वनागाधिपेश्वरः ॥ ३१ ॥
 गणपतिर्बीजमाख्यातं शक्तिर्मानसिकी स्मृता ।
 कमलाबीजकीलकं नागदोषक्षयाय च ॥ ३२ ॥
 नागदोषं कुलदोषं कालसर्पभयं तथा ।
 विषबाधां ग्रहक्लेशं नाशयेदस्य सेवनात् ॥ ३३ ॥
 लक्ष्मेकं जपेन्मन्त्री पुरश्चर्यमिति स्मृतम् ।
 अस्य होमो न कर्तव्यः रहस्यं परमं हि तत् ॥ ३४ ॥
 सर्पदेहं सुवर्णाभं स्वर्णमुकुटमण्डितम् ।
 चतुर्बाहुं महावीर्यं शिवप्रियमनुत्तमम् ॥ ३५ ॥
 नागहारविभूषाढ्यं नागयज्ञोपवीतिनम् ।
 प्रसन्नवदनं देवं वासुकिं चिन्तयेत्सुधीः ॥ ३६ ॥
 यस्य स्मरणमात्रेण नागाः सौम्यत्वमागताः ।
 विषतेजो विनश्येत् विघ्नसङ्घो विलीयते ॥ ३७ ॥

अस्य पुण्यफलं देवि न शक्यं वक्तुमञ्जसा ।
 सङ्ख्यातीतं महागुह्यं साधकानामभीष्टदम् ॥ ३८ ॥
 अथ वक्ष्यामि ते देवि भैरवं मन्त्रविग्रहम् ।
 सर्वज्ञेश्वरनामानं मानसाम्बाप्रपालकम् ॥ ३९ ॥
 प्रणवं पूर्वमुद्धृत्य मायाबीजमनन्तरम् ।
 मानसाबीजसंयुक्तं धर्मेन्द्रराजाय पदम् ॥ ४० ॥
 कूर्चबीजसमायुक्तमस्त्रबीजसमन्वितम् ।
 भैरवस्य महामन्त्रः सर्वज्ञेश्वरसंज्ञकः ॥ ४१ ॥
 ऋषिश्च पूर्ववत्प्रोक्तश्छन्दो गायत्र्यमेव च ।
 देवता सर्वज्ञभैरवो विनियोगोऽभिरक्षणे ॥ ४२ ॥
 नागराजाधिराजोऽयं गुह्यविद्याप्रवर्तकः ।
 मानसाम्बापुरःसरः साधकानां हितावहः ॥ ४३ ॥
 यं समाराध्य विधिवत् स्थैर्यमायाति मानसम् ।
 विघ्ना विनश्यन्त्यशेषेण भयजालं प्रणश्यति ॥ ४४ ॥
 अस्य माहात्म्यमत्यन्तं वक्तुं वर्षशतैरपि ।
 न शक्यते मया देवि क्रमाद्वक्ष्यामि तेऽधुना ॥ ४५ ॥
 अथ ते कथयिष्यामि विद्यां सिद्धैर्निषेविताम् ।
 गोपनीयं प्रयत्नेन सिद्धयोगिपरम्परम् ॥ ४६ ॥
 सिद्धयोगिन्ययं मन्त्रः सर्वसम्पत्प्रदायकः ।
 धनधान्यप्रदो नित्यं ज्ञानविज्ञानवर्धनः ॥ ४७ ॥
 न लोभिने न दुष्टाय नास्तिकाय कदाचन ।
 न गुरुद्रोहिणे देयं न च भक्तिविवर्जिते ॥ ४८ ॥
 शुचये शान्तचित्ताय गुरुभक्तिपराय च ।
 दयालवे जितेन्द्रियाय प्रदेया सिद्धविधिका ॥ ४९ ॥
 एषा सिद्धविद्या देवि सिद्धयोगिनिषेविता ।
 यस्यां सिद्धिं समासाद्य दुर्लभं नास्ति किञ्चन ॥ ५० ॥
 पुरा वै गोलोकनाथेन कृष्णेन परमात्मना ।
 मानसा परितुष्टेन वरदानेन पूजिता ॥ ५१ ॥

तस्य प्रसादसम्भूता दिव्यतेजोविवर्धिता ।
 योगिनीगणमध्ये सा प्रख्याता सर्वमङ्गला ॥ ५२ ॥
 जगत्कारुमुनेः पश्चात् धर्मपत्नी बभूव ह ।
 धर्मनिष्ठेन तेनैव सम्यगाचारपालिना ॥ ५३ ॥
 धर्मार्थं मुनिना त्यक्ता न तु द्वेषेण चेतसा ।
 उक्तवत्यस्मै स धर्मात्मा वचनं धर्मसंयुतम् ॥ ५४ ॥
 भक्तानां ते सदा सेवा कार्येयं धर्मरक्षणात् ।
 मदुक्तिं नातिलङ्घ्यैव लोकहितमवाप्नुहि ॥ ५५ ॥
 तच्छ्रुत्वा सा महाभागा न शुशोच तपस्विनी ।
 तपोऽतुलं समास्थाय स्थितवत्यचलव्रता ॥ ५६ ॥
 तपसा दग्धकिल्बिषा योगशक्तिसमन्विता ।
 सिद्धयोगिन्यभूद्देवी मङ्गलचण्डिका शुभा ॥ ५७ ॥
 भक्ताभीष्टप्रदा नित्यं नागलोकैकपूजिता ।
 मनोरथप्रदा देवी सिद्धानामपि दुर्लभा ॥ ५८ ॥
 अथास्याः परमां विद्यां वक्ष्यामि परमाद्भुताम् ।
 गुह्याद्गुह्यतरां सिद्धां सर्वतन्त्रेषु गोपिताम् ॥ ५९ ॥
 तारकं पूर्वमुद्धृत्य मायाबीजमनन्तरम् ।
 पुनस्तारकसंयुक्तं मानसाबीजमादिशेत् ॥ ६० ॥
 कूर्चबीजं ततः पश्चात् सिद्धिपदमनन्तरम् ।
 सृष्टिपदं प्रदायेति सर्वपदमनुक्रमात् ॥ ६१ ॥
 ज्ञानपदं ततः पश्चाद्दर्शयेति पदं न्यसेत् ।
 कूर्चबीजसमायुक्तमस्त्रबीजेन भूषितम् ॥ ६२ ॥
 इयं सिद्धविद्या देवि सिद्धयोगिनिसंज्ञिता ।
 गुरुदीक्षां विना न स्यात् सिद्धिरस्याः कदाचन ॥ ६३ ॥
 मिश्राचारविधानेन सेव्येयं गुरुनिर्दिशा ।
 न स्वेच्छया न कर्तव्या न पुस्तकेन केवलम् ॥ ६४ ॥
 पञ्चदशलक्षजापस्तु पुरश्चर्यमुदाहृतम् ।

ततः सिद्धिर्भवेद्देवि नात्र कार्या विचारणा ॥ ६५ ॥
 अस्याः जपप्रभावेण साधनं सिद्धिमाप्नुयात् ।
 अपूर्णमपि सम्पूर्णं भवत्येव न संशयः ॥ ६६ ॥
 धनधान्यसमृद्धिश्च लक्ष्मीर्नित्यं प्रजायते ।
 विद्या बुद्धिर्महाप्रज्ञा वाग्वैभवमनुत्तमम् ॥ ६७ ॥
 कान्तिर्देहे स्थिरा दिव्या सौन्दर्यं चाभिवर्धते ।
 तेजसा भास्करप्रख्यः साधको जायते ध्रुवम् ॥ ६८ ॥
 गुरुभक्तिर्यदा नित्यं मन्त्रभक्तिस्तथैव च ।
 तदा प्रसीदति क्षिप्रं सिद्धयोगिन्यनाम्बिका ॥ ६९ ॥
 इत्येतद्गुह्यमाख्यातं सिद्धविद्याविशेषतः ।
 अग्रे वक्ष्यामि देवेशि रहस्यं परमार्थतः ॥ ७० ॥
 इति द्वितीयपटलः समाप्तः ॥

३. तृतीयपटलः

अथ श्री मनसा तन्त्रं तृतीयपटलः ।
 ॥ ॐ ॥
 भैरव्युवाच ।
 देवदेव महादेव क्रोधभैरव शङ्कर ।
 श्रुता मया महाविद्या गुह्यगुह्यतरा परा ॥ १ ॥
 इदानीं श्रोतुमिच्छामि कवचं परमाद्भुतम् ।
 यद्धृत्वा साधको नित्यं निर्भयो विचरेद्भुवि ॥ २ ॥
 येन गुप्तं शरीरं स्यान्मनः प्राणाश्च सर्वदा ।
 विघ्नदोषभयैर्मुक्तो देविपुत्र इव स्थितः ॥ ३ ॥
 यदि तेऽहं प्रिया देव कथयस्व दयानिधे ।
 चिन्तापूर्णमनस्यास्तु कवचं सिद्धिदं परम् ॥ ४ ॥
 क्रोधभैरव उवाच ।
 शृणु देवि प्रवक्ष्यामि कवचं परमाद्भुतम् ।
 चिन्तापूर्णमनस्यास्तु सर्वरक्षाकरं शुभम् ॥ ५ ॥

कश्यप ऋषिराख्यातोऽनुष्टुप्छन्द उदाहृतम् ।
 देवता मानसाम्बाख्या कवचेऽस्मिन् प्रकीर्तिता ॥ ६ ॥
 गोपनीयं प्रयत्नेन साधकैर्भक्तितत्परैः ।
 न दातव्यं दुराचारैर्नास्तिकाय कदाचन ॥ ७ ॥
 मानसाम्बा शिरः पातु पद्मावत्यथ मूर्धनि ।
 कश्यपात्मजिका पातु ललाटं लोकपूजिता ॥ ८ ॥
 वैष्णवी मे दृशौ पातु त्रिनेत्रा भ्रूयुगं मम ।
 जगत्गौरी श्रुती पातु सर्वशब्दप्रकाशिनी ॥ ९ ॥
 विषहरी नासिकां पातु वदनं मङ्गलप्रदा ।
 सिद्धयोगिनिका जिह्वां दन्तान् पातु दयामयी ॥ १० ॥
 रक्तवर्णा च मे कण्ठं चन्द्रचूडान्विता तथा ।
 नागमालाधरा स्कन्धौ पातु नागेशपूजिता ॥ ११ ॥
 चतुर्भुजा भुजौ पातु पद्महस्ता करद्वयम् ।
 अभयप्रदा मे नित्यं कराङ्गुल्यः शिवप्रिया ॥ १२ ॥
 फणिराजवरा पातु वक्षःस्थलमनुत्तमम् ।
 धर्मेन्द्रराजगृहिणी हृदयं मे सदावतु ॥ १३ ॥
 जगत्कारुप्रिया देवी पार्श्वयुग्मं सदावतु ।
 आस्तीकजननी पातु नाभिं मे नागवल्लभा ॥ १४ ॥
 मङ्गलचण्डिका पातु कटिं मे सिद्धिदायिनी ।
 योगमाया गुह्यदेशं रहस्यं परिरक्षतु ॥ १५ ॥
 रक्ताम्बरा सक्थिनी मे जानुनी पद्मधारिणी ।
 महानागेश्वरी जङ्घे पातु भक्तार्थसिद्धिदा ॥ १६ ॥
 विषशान्तिकरी गुल्फौ पादौ पद्मावती मम ।
 नखान् नागप्रिया पातु पादतलं शुभप्रदा ॥ १७ ॥
 प्राच्यां मां मानसा पात्वाग्नेय्यां सिद्धयोगिनी ।
 दक्षिणे मङ्गला पातु नैर्ऋत्यां नागसुन्दरी ॥ १८ ॥
 वारुण्यां विषहन्त्री च वायव्यां पद्मलोचना ।

उदीच्यां कश्यपसुता ऐशान्यां जगदम्बिका ॥ १९ ॥
 ऊर्ध्वे नागेश्वरी पात्वधस्तात्पद्मवासिनी ।
 अन्तर्बहिश्च मां पातु चिन्तापूर्णा निरन्तरम् ॥ २० ॥
 जले स्थले च गहने पर्वते काननेऽपि च ।
 मानसाम्बा सदा पातु विषदोषभयापहा ॥ २१ ॥
 स्वप्ने जागरणे चैव ध्याने जपपरायणः ।
 रक्षतु प्राणसन्तानं नागिनी नागरक्षिणी ॥ २२ ॥
 राजद्वारे सभामध्ये सङ्ग्रामे शत्रुसङ्कटे ।
 चिन्तापूर्णा सदा पातु भक्तं मे भयवर्जितम् ॥ २३ ॥
 दारिद्र्ये दुःखसम्पाते रोगपीडासमागमे ।
 मङ्गलचण्डिका पातु सर्वदा करुणानिधिः ॥ २४ ॥
 ग्रहपीडासु सर्वासु भूतप्रेतभयेषु च ।
 धर्मेन्द्रराजमहिषी मां पातु परमेश्वरी ॥ २५ ॥
 सर्वाङ्गं सर्वदा पातु सर्वज्ञेश्वरवल्लभा ।
 मानसाम्बा महादेवी नित्यं मे कवचेश्वरी ॥ २६ ॥
 इदं कवचमज्ञात्वा यो जपेन्मानसां पराम् ।
 तस्य सिद्धिर्न जायेत कल्पकोटिशतैरपि ॥ २७ ॥
 कवचेनावृतो मन्त्री जपेन्मन्त्रमनन्यधीः ।
 तदा प्रसादमाप्नोति मानसाम्बाप्रसादतः ॥ २८ ॥
 यः पठेत्प्रातरुत्थाय शुचिर्भूत्वा समाहितः ।
 तस्य विघ्नाः प्रणश्यन्ति हिमवद्भास्करोदयात् ॥ २९ ॥
 मध्याह्ने भक्तिभावेन सायं वा श्रद्धयान्वितः ।
 कवचस्यास्य पाठेन देवी तुष्यति नित्यशः ॥ ३० ॥
 नागदंशभयं तस्य न विषस्य च विक्रिया ।
 नागपीडा न चापत्तिर्भवेत्कवचधारिणः ॥ ३१ ॥
 कालसर्पभयं घोरं कुलदोषं तथैव च ।
 ग्रहपीडां क्षणाद्देवी शमयेत्कवचप्रिया ॥ ३२ ॥

दुःस्वप्नं दारुणं घोरं दारिद्र्यं दुःखसञ्चयम् ।
 नाशयेत्कवचं दिव्यं दीपोऽन्धकारमिव ॥ ३३ ॥
 अरण्ये निर्जने देशे महाघोरे भयावहे ।
 कवचं स्मरतो नित्यं न भयं विद्यते क्वचित् ॥ ३४ ॥
 राजद्वारे विवादेशु शस्त्रास्त्रसमुपस्थिते ।
 जयमेव लभेन्नित्यं देव्याः कवचधारकः ॥ ३५ ॥
 सागरे पर्वते वापि दुर्गमे काननेऽपि च ।
 मार्गभ्रंशो न तस्यास्ति रक्षिता मानसायया ॥ ३६ ॥
 रोगिणो रोगमुक्ताः स्युर्दुःखिताः सुखभागिनः ।
 निर्बला बलिनो देव्याः कवचस्य प्रभावतः ॥ ३७ ॥
 अपुत्रो लभते पुत्रं निर्धनो धनवान्भवेत् ।
 विद्यार्थी लभते विद्यां यशो लभति मानवः ॥ ३८ ॥
 गृहे नित्यं श्रियं देवी धान्यपूर्णां प्रयच्छति ।
 कलहो न भवेत्तत्र यत्रैतत्परिपठ्यते ॥ ३९ ॥
 भूतप्रेतपिशाचाश्च डाकिन्यो योगिनीगणाः ।
 दूरादेव पलायन्ते वह्नेर्धूम इव द्रुतम् ॥ ४० ॥
 अभिचारकृतं कर्म विषयोगः कृतोऽपि वा ।
 कवचस्य प्रभावेण स्वयमेव विनश्यति ॥ ४१ ॥
 यत्रैतल्लिखितं देवि पूजितं भक्तितत्परैः ।
 तत्र नित्यं वसेद्देवी नागराजसमन्विता ॥ ४२ ॥
 स्वर्णे रौप्ये ताम्रपत्रे भूर्जपत्रेऽथवा पुनः ।
 लिखित्वा धारयेद्भक्त्या सर्वरक्षां लभेन्नरः ॥ ४३ ॥
 कण्ठे बाहौ शिरोदेशे हृदये वा समाहितः ।
 धारयन् कवचं दिव्यं सर्वत्र विजयी भवेत् ॥ ४४ ॥
 यस्य गृहे भवेदेतत्कवचं पूजितं सदा ।
 तत्र लक्ष्मीः स्थिरा नित्यं मङ्गलं च दिने दिने ॥ ४५ ॥
 अल्पायुर्वा महायुर्वा पापकर्मरतोऽपि वा ।
 देवीकृपां समासाद्य शुभमार्गं प्रपद्यते ॥ ४६ ॥

भक्तिहीनाय मूर्खाय निन्दकाय दुरात्मने ।
 न देयं कवचं देवि न प्रकाश्यं कथञ्चन ॥ ४७ ॥
 गुरुभक्ताय शान्ताय श्रद्धालवे जितात्मने ।
 शिवशक्तिपरायैव प्रदेयं सिद्धिकाङ्क्षिणे ॥ ४८ ॥
 एकवारं पठेद्यस्तु पुण्यं वर्षशताधिकम् ।
 त्रिवारं यः पठेन्नित्यं सर्वाभीष्टफलं लभेत् ॥ ४९ ॥
 दशवारं पठेन्नित्यं सर्वविद्याविशारदः ।
 शतवारं पठेन्मन्त्री कवचस्य प्रसादतः ॥ ५० ॥
 सहस्रपठनादस्य मन्त्रसिद्धिः प्रजायते ।
 मानसाम्बाप्रसादेन नात्र कार्या विचारणा ॥ ५१ ॥
 इत्येतत्कथितं देवि चिन्तापूर्णमनःकवचम् ।
 रहस्यं सर्वतन्त्रेषु गोपनीयं प्रयत्नतः ॥ ५२ ॥
 इति तृतीयपटलः समाप्तः ॥

४. चतुर्थपटलः

अथ श्री मनसा तन्त्रं चतुर्थपटलः ।
 भैरव्युवाच ।
 श्रुता विद्या महागुह्या कवचं च सुरदुर्लभम् ।
 इदानीं श्रोतुमिच्छामि यन्त्रं सिद्धिप्रदं परम् ॥ १ ॥
 यत्र देवी स्वयं तिष्ठेद्वीजमन्त्रसमन्विता ।
 यन्मात्रदर्शनादेव प्रसादः सम्प्रजायते ॥ २ ॥
 कथं लिख्यं कथं पूज्यं कथं स्थाप्यं महेश्वर ।
 कस्य मध्ये वसेद्देवी तन्मे ब्रूहि कृपानिधे ॥ ३ ॥
 क्रोधभैरव उवाच ।
 शृणु देवि महागुह्यं यन्त्रं परमदुर्लभम् ।
 मानसाम्बाप्रियं दिव्यं सिद्धयोगिनिसेवितम् ॥ ४ ॥
 नैतत्प्रकाशनीयं स्याद्भक्तिहीनस्य कस्यचित् ।

गुरुभक्तिपरस्यैव प्रदेयं सिद्धिकाङ्क्षिणः ॥ ५ ॥
 बिन्दुराद्यः समाख्यातः सर्वतत्त्वैककारणम् ।
 तस्मिन्नासीद्विभुर्देव्या मानसायाः परं वपुः ॥ ६ ॥
 बिन्दुमध्ये लिखेद्वीजं मकारं बिन्दुसंयुतम् ।
 चिदाकाशस्य हृदयं तद्वीजं परिकीर्तितम् ॥ ७ ॥
 बिन्दोर्बहिः समालिख्य त्रिकोणं शक्तिलक्षणम् ।
 अधोमुखं महागुह्यं योगिनीहृदयाश्रयम् ॥ ८ ॥
 त्रिकोणेषु त्रिशक्तीनां सूक्ष्मभावः प्रतिष्ठितः ।
 इच्छा ज्ञानं तथा क्रिया नित्यं तत्र व्यवस्थिताः ॥ ९ ॥
 ततोऽष्टदलपद्मं तु सम्यगेव प्रकल्पयेत् ।
 योगिनीचक्रमध्यस्थं नागशक्तिप्रवर्धनम् ॥ १० ॥
 अष्टपत्रेषु विन्यस्य मातृकाशक्तिमव्ययाम् ।
 सूक्ष्मरूपां महादेवीं भावयेद्योगवित्तमः ॥ ११ ॥
 ततो द्वादशपत्रं तु पद्ममन्यत्प्रकल्पयेत् ।
 सूर्यमण्डलसङ्काशं तेजोमण्डलविस्तृतम् ॥ १२ ॥
 तस्य पत्रेषु देवेशि नागविद्याः प्रकल्पयेत् ।
 गुरुवक्त्रसमुद्भूताः सिद्धिदाः सिद्धयोगिनः ॥ १३ ॥
 ततः षोडशपत्रं तु पद्ममालिख्य यत्नतः ।
 कामकल्पलतारूपं सर्वसङ्कल्पसिद्धिदम् ॥ १४ ॥
 तस्य पत्रेषु सञ्चिन्त्य नागिनीगणमव्ययम् ।
 पद्मावत्याः परां शक्तिं भावयेदेकमानसः ॥ १५ ॥
 ततः सम्यग्विलिखेच्च वृत्तं पूर्णेन्दुसन्निभम् ।
 अनन्ततत्त्वसम्पूर्णं कालचक्रनिबन्धनम् ॥ १६ ॥
 वृत्तबाह्ये चतुर्द्वारं भूपुरं सुविनिर्मितम् ।
 समं सुशोभनं रम्यं वज्ररेखाविराजितम् ॥ १७ ॥
 पूर्वद्वारे लिखेन्मन्त्री वासुकिं नागनायकम् ।
 दक्षिणे धर्मराजानं पश्चिमे सर्वतोमुखम् ॥ १८ ॥

उत्तरे सर्वज्ञभैरवं देव्या रक्षणतत्परम् ।
 द्वारपालानिमान् ध्यात्वा पूजयेद्भक्तिसंयुतः ॥ १९ ॥
 भूपुरस्य बहिर्देवि नागवल्लीं प्रकल्पयेत् ।
 भुजङ्गवलयकारां रक्षाचक्रमनुत्तमम् ॥ २० ॥
 अनन्तवासुकीशेषतक्षककर्कोटकादिकान् ।
 दिक्षु सञ्चिन्तयेद्धीमान्नागराजान्यथाक्रमम् ॥ २१ ॥
 रक्तवर्णं समालिख्य सिन्दूरेण विशेषतः ।
 रक्तचन्दनसंयुक्तं यन्त्रमेतत्प्रशस्यते ॥ २२ ॥
 सुवर्णे रजते ताम्रे भूर्जपत्रेऽथवा शुभे ।
 लिखेद्यन्त्रं विधानेन गुरुणोक्तेन वर्त्मना ॥ २३ ॥
 प्राणप्रतिष्ठां ततः कुर्यान्मन्त्रेण गुरुनोदिताम् ।
 तदा जागर्ति तद्यन्त्रं न चित्रं लेख्यमात्रकम् ॥ २४ ॥
 यत्रैतत्स्थाप्यते सम्यग्भक्तिशुद्धिसमन्वितम् ।
 तत्र देवी स्वयं तिष्ठेन्नागसिद्धिसमन्विता ॥ २५ ॥
 अस्य यन्त्रस्य रहस्यं न सम्यग्भाषितं मया ।
 अग्रे वक्ष्यामि देवेशि पूजाक्रममनुत्तमम् ॥ २६ ॥
 अथ वक्ष्यामि ते देवि यन्त्रस्यावरणक्रमम् ।
 येन सम्पूजिते सम्यग्देवी तुष्यति नित्यशः ॥ २७ ॥
 बिन्दौ ध्यायेत्परां देवीं मानसामम्बिकां शिवाम् ।
 रक्तवर्णां चतुर्बाहुं नागभूषणभूषिताम् ॥ २८ ॥
 त्रिकोणे शक्तयस्तिष्ठो ध्यानगम्या मनस्विभिः ।
 इच्छाशक्तिर्ज्ञानशक्तिः क्रियाशक्तिस्तथैव च ॥ २९ ॥
 अष्टपत्रेषु सञ्चिन्त्य नागयोगिन्यथाष्टकाः ।
 योगसिद्धिप्रदाः सर्वा देव्याज्ञापरिपालिकाः ॥ ३० ॥
 द्वादशारेषु विन्यस्य नागविद्याः सनातनीः ।
 सूक्ष्मरूपाः सदा देव्याः सेवायां नित्यतत्पराः ॥ ३१ ॥
 षोडशारेषु सम्पूज्या मातृकाः शक्तिरूपिणः ।
 देव्याः कलात्मकाः सर्वाः सिद्धिभेदप्रदायिकाः ॥ ३२ ॥

वृत्तमध्ये महातेजो नागचक्रं विचिन्तयेत् ।
 अनन्तभोगसदृशं विश्वबीजप्रकाशकम् ॥ ३३ ॥
 भूपुरस्य चतुर्द्वारे रक्षकान् सम्प्रपूजयेत् ।
 तेषां प्रसादतः पश्चाद्देवीपूजा प्रसीदति ॥ ३४ ॥
 पूर्वद्वारे वासुकिं ध्यायेद्दक्षिणे तक्षकं तथा ।
 पश्चिमे कर्कोटकं चैवोत्तरे शेषमव्ययम् ॥ ३५ ॥
 कोणेष्वनन्तनागेन्द्रान्भावयेद्योगवित्तमः ।
 फणारत्नप्रभाभासान्दिव्यतेजोविराजितान् ॥ ३६ ॥
 सिन्दूररक्तपुष्पैश्च रक्तचन्दनलेपनैः ।
 यन्त्रराजं समभ्यर्च्य धूपदीपसमन्वितम् ॥ ३७ ॥
 गुग्गुल्वगरुकपूरैर्धूपमादौ निवेदयेत् ।
 घृतदीपं ततः पश्चात्प्रज्वालयेद्विशुद्धधीः ॥ ३८ ॥
 क्षीरान्नं मधुरं दिव्यं फलानि विविधानि च ।
 निवेद्य भक्तिभावेन तुष्टिं देव्याः प्रकल्पयेत् ॥ ३९ ॥
 रक्तजपाकुसुमैर्देवीं पूजयेद्भक्तितत्परः ।
 जातीचम्पकपुष्पैर्वा नागकेसरकैरपि ॥ ४० ॥
 यन्त्रस्य दक्षिणे भागे गुरुमावाहयेत्सुधीः ।
 वामे सर्वज्ञभैरवं पुरतो वासुकिं न्यसेत् ॥ ४१ ॥
 पृष्ठतो नागसङ्घांश्च दिक्षु शक्तीः प्रकल्पयेत् ।
 मध्ये तिष्ठति सा देवी सर्वावरणमध्यगा ॥ ४२ ॥
 न शून्ये नाशुचौ देशे न कलहसमाकुले ।
 स्थापनीयं महायन्त्रं शुद्धपीठे मनोरमे ॥ ४३ ॥
 नित्यं सम्पूजितं यन्त्रं तेजसा वर्धते शनैः ।
 उपेक्षितं तु देवेशि न प्रकाशं प्रयच्छति ॥ ४४ ॥
 गुह्योराज्ञां समादाय विधिना यः समर्चयेत् ।
 तस्य गेहे स्थिरा देवी नागलक्ष्मीर्न संशयः ॥ ४५ ॥
 अस्य यन्त्रस्य विज्ञानं बहिरल्पं प्रकीर्तितम् ।
 अन्तर्गूढं महादेवि पूजायां सम्प्रवक्ष्यते ॥ ४६ ॥

अथ ते कथयिष्यामि रहस्यं हृदयं शुभम् ।
 मानसाम्बाप्रसादस्य कारणं सिद्धिदं परम् ॥ ४७ ॥
 नैतत्प्रकाशनीयं स्यान्नाभक्ताय कदाचन ।
 गुरुभक्तिपरस्यैव देयं श्रद्धासमन्विते ॥ ४८ ॥
 हृदयं सर्वविद्यानां हृदयं सर्वसिद्धिदम् ।
 हृदयं नागलोकस्य हृदयं योगिनां परम् ॥ ४९ ॥
 यस्य स्मरणमात्रेण प्रसन्ना मानसा भवेत् ।
 तस्य मन्त्रो जपो होमो निष्फलो न कदाचन ॥ ५० ॥
 जय देवि जगन्मातर्जय नागकुलेश्वरि ।
 जय कश्यपकन्ये त्वं पद्मावत्यै नमोस्तु ते ॥ ५१ ॥
 जय वैष्णवि विश्वेशि जगद्गौरि नमोस्तु ते ।
 धर्मेन्द्रराजगृहिणि भक्तपालिनि ते नमः ॥ ५२ ॥
 जगत्कारुमुनेः कान्ते आस्तीकजननी शिवे ।
 त्राहि मां करुणापूर्णं नमस्ते नागनायिके ॥ ५३ ॥
 रक्तवर्णे विशालाक्षि रक्ताम्बरविराजिते ।
 रक्तचन्दनसंसिक्ते रक्तपद्मासनस्थिते ॥ ५४ ॥
 चतुर्भुजे पद्महस्ते नागधारिणि शाश्वति ।
 अभयप्रदहस्ते त्वं प्रसीद मयि सर्वदा ॥ ५५ ॥
 फणारत्नप्रभादीप्ते नागमालाविभूषिते ।
 भुजङ्गभूषणोपेते योगिनीभिः सुपूजिते ॥ ५६ ॥
 सिद्धयोगिनि देवेशि मङ्गलचण्डिके शिवे ।
 तपोबलसमायुक्ते नमस्ते ज्ञानदायिनि ॥ ५७ ॥
 मनोबीजस्वरूपे त्वं मनोमध्यनिवासिनि ।
 मनोरथप्रदे देवि मनःशुद्धिप्रदायिनि ॥ ५८ ॥
 विषभीतिहरि देवि विषमोहविनाशिनि ।
 कालसर्पभयध्वंसि नागदोषविनाशिनि ॥ ५९ ॥
 भक्तवत्सलरूपेण भक्तचित्तनिवासिनि ।

अनुकम्पारसापूर्णं पाहि मां शरणागतम् ॥ ६० ॥
 विद्यां देहि श्रियं देहि धैर्यं देहि शुभां मतिम् ।
 भक्तिं देहि परां शान्तिं देहि मे ज्ञानमुत्तमम् ॥ ६१ ॥
 आरोग्यं देहि मे नित्यं सौभाग्यं देहि सुव्रते ।
 सन्ततिं सम्पदं कीर्तिं सर्वाभीष्टं प्रयच्छ मे ॥ ६२ ॥
 त्वमेव मातरं वन्दे त्वमेव शरणं मम ।
 त्वमेव हृदये नित्यं त्वमेव परमागतिः ॥ ६३ ॥
 त्वत्पादाम्भोजमाश्रित्य न मे भीतिः कदाचन ।
 त्वत्प्रसादान्महादेवि सिद्धिर्मेऽस्तु पदे पदे ॥ ६४ ॥
 इदं हृदयं महागुह्यं सर्वसिद्धिप्रदायकम् ।
 गुरुमुखात्समालभ्य जपेन्मौनसमन्वितः ॥ ६५ ॥
 हृदयं यः सदा भक्त्या पठते निश्चलाशयः ।
 तस्य देव्या महाप्रीतिः शीघ्रमेव प्रजायते ॥ ६६ ॥
 अस्य रहस्यशेषं तु पूजाकाले प्रकीर्तितम् ।
 तच्छृणुष्व वरारोहे कथयामि क्रमादहम् ॥ ६७ ॥
 अथ ते कथयिष्यामि हृदयस्य फलोदयम् ।
 यत्पठित्वा महादेवि प्रसादो जायते ध्रुवम् ॥ ६८ ॥
 हृदयं सर्वविद्यानां रहस्यं परमाद्भुतम् ।
 मन्त्राणामपि मन्त्रात्मा सिद्धीनां बीजमुच्यते ॥ ६९ ॥
 हृदयं यः पठेन्नित्यं श्रद्धाभक्तिसमन्वितः ।
 तस्य चित्तं विशुद्धं स्याद्देव्या वासो हृदि ध्रुवः ॥ ७० ॥
 मन्त्रहीनोऽपि यो भक्तो हृदयं समुपासते ।
 तस्यापि करुणां कृत्वा देवी तुष्यति नित्यशः ॥ ७१ ॥
 यस्य हृद्गतमानन्दा मानसा नागनायिका ।
 तस्य सिद्धिर्न दूरस्था न च लक्ष्मीर्वियुज्यते ॥ ७२ ॥
 नागदोषा विनश्यन्ति ग्रहपीडा विनश्यति ।
 विषरोगा विनश्यन्ति स्मरणादेव केवलम् ॥ ७३ ॥
 दुःस्वप्नं दारिद्र्यदुःखं चित्तभ्रान्तिं भयाकुलाम् ।

हृदयं दहते सर्वं वह्निर्दारुमिव क्षणात् ॥ ७४ ॥
 विद्यार्थी लभते विद्यां मौनी प्राप्नोति मौनताम् ।
 योगी योगपदं याति भक्तो भक्तिफलं लभेत् ॥ ७५ ॥
 राजद्वारे सभामध्ये विवादे शत्रुसङ्कटे ।
 हृदयस्मरणादेव जयः स्यात्सर्वदा ध्रुवम् ॥ ७६ ॥
 वने जले गिरौ दुर्गे मार्गे चोरभयावहे ।
 देवी रक्षति भक्तं तु मातेवात्मजमौरसम् ॥ ७७ ॥
 नागराजा नमस्यन्ति यक्षरक्षोगणास्तथा ।
 भूतप्रेतपिशाचाश्च दूरादेव पलायते ॥ ७८ ॥
 न दातव्यं दुराचारे नास्तिके गुरुनिन्दके ।
 लोभिने क्रूरचित्ताय शठाय च कथञ्चन ॥ ७९ ॥
 गुरुभक्ताय शान्ताय सत्यव्रतपराय च ।
 शिवशक्तिरतायैव प्रदेयं भक्तिशालिने ॥ ८० ॥
 यत्रैतत्पठ्यते नित्यं पूज्यते भक्तिपूर्वकम् ।
 तत्र तिष्ठति सा देवी सर्वाभीष्टप्रदायिनी ॥ ८१ ॥
 न तत्र दुर्भिक्षदोषो न च व्याधिर्भयङ्करः ।
 न च कलहसम्भारो नाशुभं जायते क्वचित् ॥ ८२ ॥
 यस्य गेहे स्थितं नित्यं हृदयं श्रद्धयान्वितम् ।
 तद्गृहं तीर्थभूतं स्यान्नागदेव्याः निवेशनम् ॥ ८३ ॥
 एतत्ते कथितं देवि यन्त्रहृदयमुत्तमम् ।
 न प्रकाश्यं महागुह्यं त्रैलोक्येऽपि कदाचन ॥ ८४ ॥
 गुरोः प्रसादसंलब्धं यः सम्यगनुपालयेत् ।
 तस्य हस्ते वसेत्सिद्धिर्मानसाम्बाप्रसादजा ॥ ८५ ॥
 इत्युक्त्वा क्रोधभैरवः क्षणं ध्यानपरोऽभवत् ।
 भैरवी तु महाप्रीता बभूव हृदि हर्षिता ॥ ८६ ॥
 इति चतुर्थपटलः समाप्तः ॥

५. पञ्चमपटलः

अथ श्री मनसा तन्त्रं पञ्चमपटलः ।
 भैरव्युवाच ।
 देवदेव महादेव क्रोधभैरव शङ्कर ।
 यदि तुष्टोऽसि मे नाथ वद गुह्यतमं परम् ॥ १ ॥
 यन्नामस्मरणादेव सिद्धिर्भवति साधके ।
 मनोऽभीष्टं समाप्नोति तत्तत्त्वं वक्तुमर्हसि ॥ २ ॥
 येन स्तुता महादेवी प्रसन्ना नागनायिका ।
 सहस्रनामभिर्दिव्यैस्तन्मे ब्रूहि दयानिधे ॥ ३ ॥
 क्रोधभैरव उवाच ।
 शृणु देवि प्रवक्ष्यामि रहस्यं परमाद्भुतम् ।
 मनोसाधनसर्वज्ञं मानसानामसाहस्रम् ॥ ४ ॥
 नैतत्प्रकाशनीयं हि नाभक्ताय कदाचन ।
 गुरुभक्तिपरस्यैव देयं श्रद्धासमन्विते ॥ ५ ॥
 कश्यप ऋषिराख्यातो देवता सिद्धयोगिनी ।
 अनुष्टुप्छन्दसारख्यातं नाम्नां साहस्रमुत्तमम् ॥ ६ ॥
 अस्य स्मरणमात्रेण प्रसन्ना मानसायिका ।
 भक्तचित्ते वसेन्नित्यं नागविद्याप्रकाशिनी ॥ ७ ॥
 अथ सहस्रनामस्तोत्रम् ।
 ॐ मानसा मानसविद्या मनना महती महा ।
 महाविद्या महासिद्धिः काश्यपमानसकन्यका ॥ ८ ॥
 पद्मावती पद्मनेत्रा पद्महस्ता पद्मभूषणा ।
 पद्ममाला पद्मगर्भा पद्मिनी पद्मशोभना ॥ ९ ॥
 वैष्णवी विषहन्त्री च विश्वगौरी वरप्रदा ।
 वरदा वररूपा च वरार्हा वरवल्लभा ॥ १० ॥
 नागेशी नागमाता च नागभूषा नगेश्वरी ।
 नागमाला नागगम्या नागवल्ली नगप्रिया ॥ ११ ॥
 आस्तीकजननी धन्या धर्मेन्द्रगृहिणी शुभा ।

जगत्कारुप्रिया साध्वी तपस्विनी तपोमयी ॥ १२ ॥
सिद्धयोगी सिद्धमाता सिद्धविद्या सिद्धिदा ।
सिद्धिसेव्याऽसिद्धिगम्या सिद्धिस्था सिद्धिवल्लभा ॥ १३ ॥
रक्तप्रभा रक्तवासा रक्तगन्धा रतिप्रिया ।
रम्या रमण्या रमणीया रञ्जनी रसभाविनी ॥ १४ ॥
त्रिनेत्रा त्रिगुणातीता त्रिकालज्ञा त्रिलोचना ।
त्रिशक्तिः त्रिपथा त्राता त्रैलोक्यहितकारिणी ॥ १५ ॥
करुणा कमला कान्ता कामदा कामचारिणी ।
कल्याणी कलिका काव्या कौमुदी कमलेक्षणा ॥ १६ ॥
योगमाया योगगम्या योगिनी योगवल्लभा ।
योगस्था योगदा योग्या योगसिद्धिप्रदायिनी ॥ १७ ॥
मङ्गला मङ्गलाकारा मङ्गलार्थप्रदायिनी ।
मङ्गलेशी महाभद्रा महाशान्ता मनस्विनी ॥ १८ ॥
शुभ्रा शोभा शुभकरी शुद्धा शुद्धिप्रदायिनी ।
शाश्वती शान्तिदा शान्ता शिवा शिवपरा शुभा ॥ १९ ॥
भद्रा भद्रप्रदा भक्त्या भक्तरक्षा भयापहा ।
भाविनी भावदा भव्याभाविता भवरक्षिणी ॥ २० ॥
ज्ञानदा ज्ञानगम्या च ज्ञानमूर्तिर्जगन्मयी ।
ज्ञानशक्तिर्ज्ञानरूपा ज्ञानगर्भा जगद्गुरुः ॥ २१ ॥
विद्या विद्येश्वरी वन्द्या विमला विश्वभाविनी ।
विश्वम्भरा विश्वमाता विश्वपूज्या विशारदा ॥ २२ ॥
चैतन्या चिन्मयी चित्ता चिन्त्या चिन्ताविनाशिनी ।
चिन्तापूर्णा चिदाकारा चिदानन्दस्वरूपिणी ॥ २३ ॥
सौम्या सौभाग्यजननी सौख्यदा सोमशेखरा ।
सुरम्या सुभगा सूक्ष्मा सुलभा सुमनप्रिया ॥ २४ ॥
प्रज्ञा प्रज्ञाप्रदा पूर्णा पुण्या पुण्यफलप्रदा ।
पावनी परमापारा परानन्दा परायणा ॥ २५ ॥

परमा परमेशानी परात्पारा परायणी ।
 परेशी परमाविद्या परब्रह्मस्वरूपिणी ॥ २६ ॥
 नित्याऽनन्ता निरालम्बा निर्विकारा निरञ्जना ।
 निर्मला निर्गुणा नित्या निःसीमा नित्यमङ्गला ॥ २७ ॥
 अम्बिका अम्बुदश्यामा अरुणा अरुणेक्षणा ।
 अचिन्त्या अतिसूक्ष्मा च अनाद्या अमृतप्रदा ॥ २८ ॥
 ईशानी ईश्वराराध्या ईक्षणा ईहितप्रदा ।
 ईड्या ईप्सितदात्री च ईश्वरी ईशवल्लभा ॥ २९ ॥
 उमा उग्रप्रशमनी उन्नता उरुगामिनी ।
 उपेन्द्रपूजिता उद्रा उदिता उत्कलप्रिया ॥ ३० ॥
 ऋद्धिदा ऋजुरूपा च ऋतज्ञा ऋतपालिनी ।
 ऋताम्बरा ऋतप्रज्ञा ऋजुशीला ऋतप्रिया ॥ ३१ ॥
 एका एकान्तनिलया एकभावप्रकाशिनी ।
 एकाग्रा एकविद्या च एकरूपा एकदायिनी ॥ ३२ ॥
 ऐश्वर्या ऐश्वर्यजननी ऐन्द्री ऐन्द्रप्रपूजिता ।
 ऐक्यदा ऐश्वर्यगम्या ऐश्वर्यफलदायिनी ॥ ३३ ॥
 ओजस्विनी ओजदा चैव ओङ्कारार्थस्वरूपिणी ।
 ओदना ओजसां माता ओघनाशिन्यनुत्तमा ॥ ३४ ॥
 औदार्या औषधीशानी औन्नत्यफलदायिनी ।
 औदुम्बरी औपम्या च औदार्यगुणशालिनी ॥ ३५ ॥
 अंशुमाला अंशुदात्री अंशुका अंशुभूषणा ।
 अर्चिता अर्चनप्रीता अर्चिष्मत्यर्चिषां निधिः ॥ ३६ ॥
 इन्दिरा इन्दुवदना इन्दुचूडा इभप्रिया ।
 इष्टदा इष्टसिद्धिश्च इष्टदेवी इहप्रदा ॥ ३७ ॥
 कौशिकी कौलिनी कान्तिकल्पदा कल्पवल्लभा ।
 कल्पलता कल्परूपा कल्पवृक्षनिवासिनी ॥ ३८ ॥
 ख्यातिः खगेशपूज्या च खलदर्पविनाशिनी ।
 खगगामा खनिप्रज्ञा खङ्गधारिण्यनुत्तमा ॥ ३९ ॥

गङ्गा गौर्याः प्रिया गम्या गुणदा गुणशालिनी ।
 गुह्या गुह्यतरा गोप्या गुरुभक्तिपरायणा ॥ ४० ॥
 घनप्रभा घनश्यामा घोरदुःखविनाशिनी ।
 घृताची घनगम्भीरा घोषिणी घोषवल्लभा ॥ ४१ ॥
 चन्द्रिका चन्द्रवदना चिद्रूपा चारुहासिनी ।
 चार्वी चारुगतिश्चैव चक्रिणी चक्ररक्षिणी ॥ ४२ ॥
 छायादा छत्ररूपा च छन्दोगम्या छलेश्वरी ।
 छिन्नमोहा छिन्नपाशा छिद्रदोषविनाशिनी ॥ ४३ ॥
 जगद्धात्री जगन्माता जयदा जयशालिनी ।
 जयन्ती जीवनप्रज्ञा जीवनेशी जितेन्द्रिया ॥ ४४ ॥
 झङ्कारिणी झषगम्या झरिणी झटितिप्रदा ।
 झिल्लीनादप्रिया झषा झङ्कतिः झटितिप्रभा ॥ ४५ ॥
 ज्ञाना ज्ञेयस्वरूपा च ज्ञप्तिदा ज्ञानशालिनी ।
 ज्ञातृरूपा ज्ञाननिष्ठा ज्ञेयातीता जगन्मयी ॥ ४६ ॥
 टङ्किनी टङ्कधारिणी टङ्कारस्वरशोभिता ।
 टीकारूपा टङ्कवन्द्या टङ्कविद्याप्रकाशिनी ॥ ४७ ॥
 ठकारा ठामिनी ठेया ठकारार्थप्रबोधिनी ।
 ठक्कारभयसंहन्त्री ठामस्था ठौरदायिनी ॥ ४८ ॥
 डामरी डिण्डिमारावा डमरुप्रीतमानसा ।
 डाकिनी डामरज्ञेया डिण्डिमध्वनितोषिणी ॥ ४९ ॥
 दुण्डिरक्षा ढकिनी च ढालिनी ढालरक्षिणी ।
 दुण्डिवन्द्या ढकारस्था ढौकिताशेषविघ्नहा ॥ ५० ॥
 णकारस्था णकारूपा णकारार्थप्रकाशिनी ।
 णत्वविद्या णदीपूज्या णित्या णादप्रबोधिनी ॥ ५१ ॥
 तत्त्वरूपा तपोमूर्तिस्तरुणी तारिणी तमा ।
 तारका तापहन्त्री च तत्त्वज्ञा तत्त्वदायिनी ॥ ५२ ॥
 थकारस्था थिरा थेयाथूलसूक्ष्मस्वरूपिणी ।

थकारनिलया थम्या थैर्यदा थापनाशिनी ॥ ५३ ॥
 दया दाक्षायणी दीक्षा दीप्तिर्दीपप्रकाशिनी ।
 देवमाता दिगम्बारा दिव्या दैन्यविनाशिनी ॥ ५४ ॥
 धर्मज्ञा धर्मनिरता धर्मदा धर्मपालिनी ।
 धर्मेन्द्रवल्लभा धन्या धैर्यदा धृतिवर्धिनी ॥ ५५ ॥
 नन्दा नन्दप्रदा नित्या नागिनी नागवल्लभा ।
 नव्या नादमयी नम्रा नागलोकनिवासिनी ॥ ५६ ॥
 पद्माक्षी पावनी पूर्णा पिङ्गला परमेश्वरी ।
 प्रीतिदा प्राणदा प्रज्ञा पाशमोचनकारिणी ॥ ५७ ॥
 फलदा फणिराजस्था फुल्लपद्मनिभानना ।
 फणिमाला फणिप्रीता फूत्कारभयहारिणी ॥ ५८ ॥
 बाला बोधप्रदा बुद्धिर्ब्रह्मविद्या बलप्रदा ।
 ब्रह्माणी ब्रह्मरूपा च ब्रह्मानन्दप्रकाशिनी ॥ ५९ ॥
 भवानी भक्तिदा भद्रा भास्वती भुवनेश्वरी ।
 भोगदा भाविनी भव्याभीष्टदा भयनाशिनी ॥ ६० ॥
 मङ्गला मानदा मेधा मोक्षदा मोहहारिणी ।
 महालक्ष्मीर्महामाया महेशी मधुरस्वरा ॥ ६१ ॥
 यशोदा यशसी योग्या यज्ञरक्षा यतीश्वरी ।
 यमभीतिहरायुक्ता युक्तिदा युगधारिणी ॥ ६२ ॥
 रमा रम्या रसायुक्ता रत्नगर्भा रतिप्रिया ।
 रञ्जिनी रक्षिणी राध्या राजराजेश्वरी रमा ॥ ६३ ॥
 ललिता ललनाराध्या लोकमाता लयप्रदा ।
 लक्ष्मीर्लक्षणसम्पन्ना लावण्यामृतवर्षिणी ॥ ६४ ॥
 वरदा वाग्मिनी वन्द्या विद्याधीशा वरानना ।
 विश्वेशा विश्वजननी विश्वमङ्गलकारिणी ॥ ६५ ॥
 शारदा शान्तिदा शुद्धा शुभदा शिववल्लभा ।
 श्रीमती श्रीप्रदा श्रेया श्रुतिरूपा श्रियःप्रिया ॥ ६६ ॥

षडाधारा षडानन्दा षड्गुणा षड्विभाविनी ।
 षड्कनिलया षड्विः सिद्धयोगैः सुपूजिता ॥ ६७ ॥
 सत्यरूपा सदानन्दा सर्वज्ञा सर्वमङ्गला ।
 सर्वसिद्धिप्रदा सौम्या सर्वरक्षाकरि शिवा ॥ ६८ ॥
 हंसगा हंसरूपा च हंसविद्या हरिप्रिया ।
 हृदिस्था हेमवर्णा च हर्षदा हव्यवाहना ॥ ६९ ॥
 क्षमा क्षेमकरी क्षिप्रा क्षीराब्धितनया क्षितिः ।
 क्षेमदा क्षुद्रदोषघ्नी क्षेममार्गप्रदर्शिनी ॥ ७० ॥
 अक्षरा अक्षयप्रज्ञा अक्षयश्रीप्रदायिनी ।
 अखण्डा अखिलाधारा अगम्या अगमेश्वरी ॥ ७१ ॥
 अघहन्त्री अघद्वेषी अचला अचलप्रिया ।
 अतुला अतिगम्भीरा अतिसूक्ष्मा अतिप्रिया ॥ ७२ ॥
 अनन्ता अनघा अन्या अनादिनिधनेश्वरी ।
 अनुकम्पा अनिर्वाच्या अनुपमा अनुत्तमा ॥ ७३ ॥
 अभीष्टदा अभया अम्बा अमृता अमृतेश्वरी ।
 अमोघा अमला अद्वैता अभिन्ना अभयङ्करी ॥ ७४ ॥
 आराध्या आर्तिहन्त्री च आर्या आरोग्यदायिनी ।
 आनन्दा आनन्दमयी आश्रिता आशिषप्रदा ॥ ७५ ॥
 इन्दुलेखा इन्दुकला इष्टदा इन्दिराप्रिया ।
 इहलोकेश्वरी ईड्या ईश्वरार्चितपादुका ॥ ७६ ॥
 उज्ज्वला उत्तमा उर्वी उन्मेषा उन्नतप्रभा ।
 उदारा उपकारज्ञा उपास्योपनिषत्प्रिया ॥ ७७ ॥
 ऋतुमती ऋद्धिदात्री ऋषिसेव्या ऋतप्रभा ।
 ऋणमोचनि ऋजुप्रीता ऋषिवन्द्या ऋतात्मिका ॥ ७८ ॥
 एकवीरा एकनिष्ठा एकभक्ता एकदर्शिनी ।
 एकान्तवासिनी एका एकमन्त्रप्रपूजिता ॥ ७९ ॥
 ऐश्वर्यदा ऐक्यमयी ऐन्द्री ऐश्वर्यवर्धिनी ।
 ऐहिकामुष्मिकफलदा ऐश्वर्यनिलया शुभा ॥ ८० ॥

ओङ्कारमध्यनिलया ओजोराशिप्रकाशिनी ।
 ओतप्रोता ओजस्विनी ओङ्कारार्थस्वरूपिणी ॥ ८१ ॥
 औदार्यनिलया औषधेशी औन्नत्यप्रदायिनी ।
 औत्सुक्यहरिणी औज्वल्या औदार्यगुणभूषणा ॥ ८२ ॥
 कामेशी कामरूपा च कामदा कामसुन्दरी ।
 कारुण्या कारणातीता कालज्ञा कालनाशिनी ॥ ८३ ॥
 किरणाभा कीर्तिदात्री कीर्त्या कीर्तिविवर्धिनी ।
 कुलेशी कुलसंरक्षा कुलविद्या कुलप्रिया ॥ ८४ ॥
 खड्गिनी खलहन्त्री च ख्यातिदा खगगामिनी ।
 खगेशवन्दिता खर्वा खलदर्पविनाशिनी ॥ ८५ ॥
 गौराङ्गी गम्भीरा गौरी गुणनिधिर्गुणप्रदा ।
 गुह्याम्बा गुह्यविद्या च गुरुमार्गप्रकाशिनी ॥ ८६ ॥
 घोषवत्या घृतप्रीता घनतेजा घनप्रभा ।
 घोरभीतिहराघोरा घण्टानादप्रहर्षिणी ॥ ८७ ॥
 चारुनेत्रा चारुहासा चारुचन्द्रनिभानना ।
 चिद्रूपा चेतनाधारा चक्रमध्यनिवासिनी ॥ ८८ ॥
 छिन्नतुष्णा छिन्नमोहा छिन्नपाशा छिदात्मकम् ।
 छायारूपा छन्दमाता छन्दोविद्याप्रकाशिनी ॥ ८९ ॥
 जयदा जीवनाधारा जगद्धात्री जगत्प्रिया ।
 जितक्रोधा जितमाया जितेन्द्रियवरप्रदा ॥ ९० ॥
 झरिणी झङ्कतिस्पन्दा झिल्लीरावप्रहर्षिणी ।
 झषकेतुप्रिया झट्या झङ्कारस्वरशोभिता ॥ ९१ ॥
 ज्ञप्तिरूपा ज्ञानगम्या ज्ञानदीपा ज्ञानदा ।
 ज्ञेयातीता ज्ञातृमाता ज्ञानानन्दप्रकाशिनी ॥ ९२ ॥
 टङ्कारिणी टङ्कविद्या टङ्कधारिण्यनुत्तमा ।
 टीकिता टङ्कमध्यस्था टङ्कारस्वररञ्जिनी ॥ ९३ ॥
 ठकारस्था ठकाराध्या ठामिनी ठैर्यदायिनी ।
 ठक्कारभयसंहन्त्री ठौररक्षा ठकारिणी ॥ ९४ ॥

डमरुप्रियनिर्घोषा डाकिनी डिण्डिमध्वनिः ।
 डामरी डोललीलाढ्या डमरूनादतोषिता ॥ ९५ ॥
 ढालिनी ढक्किनी ढीरा ढुण्डविघ्नविनाशिनी ।
 ढुण्डिरूपा ढकारस्था ढक्कानादप्रमोदिनी ॥ ९६ ॥
 णादरूपा णकारस्था णित्यपूज्या णमोदया ।
 णादबिन्दुसमायुक्ता णिर्विकल्पप्रकाशिनी ॥ ९७ ॥
 तारिणी तत्त्वनिलया तपोराशिस्तपोमयी ।
 तरला तरुणी तुष्टा तुरीया तत्त्वरूपिणी ॥ ९८ ॥
 थिरा थैर्यप्रदा थम्या थकारार्थप्रकाशिनी ।
 थूलसूक्ष्मस्वरूपा च थापनाशविधायिनी ॥ ९९ ॥
 दयामयी दानशीला दीक्षा दीप्तिर्दिवौकसाम् ।
 देवपूज्या दिगीशानी दुर्गतिध्वंसकारिणी ॥ १०० ॥
 धर्मदा धर्मनिरता धर्मज्ञा धर्मपालिनी ।
 धर्मेन्द्रप्रियभावस्था धृतिदा धैर्यवर्धिनी ॥ १०१ ॥
 नागमाता नागपूज्या नागमालाविभूषणा ।
 नागेशी नागविद्या च नागलोकनिवासिनी ॥ १०२ ॥
 नित्या निर्मलचित्ता च निर्भया निर्विकारिणी ।
 निर्मोहा निरुपद्रवा निःशङ्का नित्यमङ्गला ॥ १०३ ॥
 पद्मिनी पद्मगर्भा च पद्मनेत्रा पद्मभूषणा ।
 पद्महस्ता पद्मवासी पद्मप्रीता पदप्रदा ॥ १०४ ॥
 फलदा फणिभूषाढ्या फणिराजप्रपूजिता ।
 फूत्कारभीतिसहन्त्री फुल्लाम्भोजविलोचना ॥ १०५ ॥
 ब्रह्मविद्या ब्रह्मरूपा ब्रह्मशक्तिर्बलप्रदा ।
 बुद्धिदा बोधिनी बोध्या ब्रह्मानन्दप्रकाशिनी ॥ १०६ ॥
 भद्रा भक्तिप्रदा भव्याभयदा भवरक्षिणी ।
 भवानी भास्वती भूतिः भुवनेशी भयापहा ॥ १०७ ॥
 महामाया महाविद्या महासिद्धिप्रदायिनी ।

महाशक्तिर्महाप्रज्ञा महालक्ष्मीर्महेश्वरी ॥ १०८ ॥
मनोमयी मनोज्ञा च मनोबीजस्वरूपिणी ।
मनःशुद्धिप्रदा मान्या मनोरथफलप्रदा ॥ १०९ ॥
मङ्गला मङ्गलप्रीता मङ्गलार्थप्रदायिनी ।
मङ्गलेशी महाकान्तिर्मधुरा मधुरस्वना ॥ ११० ॥
यज्ञेशी यज्ञफलदा यज्ञरक्षा यशस्विनी ।
यतीन्द्रवन्दिता योग्या युगधारिण्यनुत्तमा ॥ १११ ॥
रम्या रत्नप्रदा रक्षी रञ्जनी रसदायिनी ।
राजेशी राजराज्या च राकेन्दुवदनोज्ज्वला ॥ ११२ ॥
लक्ष्मीर्लावण्यसम्पन्ना लोकमाता लयप्रदा ।
ललिता ललिताकारा लीलामृतविहारिणी ॥ ११३ ॥
वन्द्या वागीश्वरी वाणी वरदा वरवर्णिनी ।
विजया विमला विश्वा विश्वमाता विशारदा ॥ ११४ ॥
शिवा शान्ता शुभा शुद्धा श्रीदा श्रीपरिपालिनी ।
शारदा श्रुतिरूपा च श्रेयसी श्रीनिकेतना ॥ ११५ ॥
षडाधारा षडानन्दा षडक्रनिलयेश्वरी ।
षड्गुणा षोडशी षड्विः सिद्धयोगैर्निषेविता ॥ ११६ ॥
सत्या सर्वज्ञरूपा च सर्वमङ्गलदायिनी ।
सर्वविद्या सर्वसिद्धिः सर्वरक्षा सनातनी ॥ ११७ ॥
हंसस्था हृदयावासा हरिप्रीता हरप्रिया ।
हर्षदा हेमवर्णा च हितदा हृदयेश्वरी ॥ ११८ ॥
क्षमा क्षेमप्रदा क्षिप्रा क्षीराम्भोनिधिसम्भवा ।
क्षेमङ्करी क्षितिधरा क्षयदोषविनाशिनी ॥ ११९ ॥
सिद्धयोगीश्वराराध्या सिद्धसङ्गनिषेविता ।
सिद्धिस्था सिद्धिदात्री च सिद्धमार्गप्रकाशिनी ॥ १२० ॥
धनदा धरणी धीरा धृतिमाता धनेश्वरी ।
नित्यपूज्या नराराध्या नर्मदा नागनन्दिनी ॥ १२१ ॥

पावनी प्रियदा पूर्णा भक्तमाता फलप्रदा ।
 ब्रह्मपूज्या भवच्छेत्री महादेवी मनोहरा ॥ १२२ ॥
 यशस्विनी रत्नगर्भा ललना वरदायिनी ।
 शिवप्रिया षडाधारा सरस्वत्यै हृदिस्थिता ॥ १२३ ॥
 हेमप्रभा क्षमामूर्ति अम्बिका ईशपूजिता ।
 उन्नता ऋतरूपा च एकवीरा ओजस्विनी ॥ १२४ ॥
 औदार्या कमनीयाङ्गी ख्यातिदा गुणरञ्जिनी ।
 घोरहा चन्द्रनिलया छिन्नशोका जगद्धिती ॥ १२५ ॥
 झङ्काररुचिरा ज्ञेया टङ्कहस्ता ठकारगा ।
 डमरुप्रीतहृदया ढालरक्षा णदात्मिका ॥ १२६ ॥
 तपोमयी धर्मनिष्ठा नागराङ्गी पदाश्रया ।
 फणिमण्डलमध्यस्था बोधिदा भक्तवत्सला ॥ १२७ ॥
 मायातीता यशोराशिलोकधात्री वागधीश्वरी ।
 शुभावासा षडीशानी सत्यरूपा हरिप्रिया ॥ १२८ ॥
 क्षेमदा अखिलानन्दा अनघा इन्दुशेखरा ।
 उपकारप्रिया ऋद्धा ऐश्वर्या ओङ्काराश्रया ॥ १२९ ॥
 औषधीशा काश्यपी च खलघ्नी गम्भीरभाषिणी ।
 चारुकेशी जीवनद्री ज्ञप्तिदात्री तारिणी ॥ १३० ॥
 थिरभावा दयासिन्धुर्निर्लेपा पद्ममालिनी ।
 फणिरक्षा ब्रह्ममाता महामङ्गलदायिनी ॥ १३१ ॥
 योगिनी रञ्जनी लक्ष्मीः विश्वरक्षा श्रियःप्रदा ।
 सर्वज्ञा हृदयावासा क्षीरपूर्णामृतप्रदा ॥ १३२ ॥
 अचला भक्तिगम्या च चिद्रूपा धर्मरक्षिणी ।
 नागवल्ली पद्महस्ता फणिराजप्रपूजिता ॥ १३३ ॥
 भवमोचा यशोदात्री रम्या शुद्धा हृदिस्थिता ।
 क्षान्तिदा ईश्वरप्रीता ललिता गुणसागरा ॥ १३४ ॥
 औन्नत्यदा मातृरूपा सिद्धिदा कमलालया ।
 वाग्देवी तारिणी पूर्णा रत्नदीपा जगन्मयी ॥ १३५ ॥

ज्ञानगम्या मङ्गलस्था नागकन्या वरप्रदा ।
 शिवाराध्या हंसगम्या लक्ष्मीः करुणविग्रहा ॥ १३६ ॥
 भूतिधात्री योगमाता चन्द्रवक्त्रा पदाश्रया ।
 धर्मज्ञा विश्ववन्द्या च रमणीया क्षितीश्वरी ॥ १३७ ॥
 अमृतस्था ईड्यरूपा उन्निद्रा ऋतपालिनी ।
 एकचिन्ता ओजसां धाम औदार्यपरिपूरिता ॥ १३८ ॥
 कल्याणी घनगम्भीरा छायामाता जीवनप्रदा ।
 झङ्कारनिलया टङ्का डमरूनादहर्षिणी ॥ १३९ ॥
 णादबिन्दुसमुत्पन्ना तपोराशिर्दयामयी ।
 निर्विकल्पा पद्मनेत्रा फलरूपा भवापहा ॥ १४० ॥
 महाशान्ता यशःपूर्णा रसायुक्ता लयात्मिका ।
 विश्वधात्री शङ्करार्च्या सर्वमङ्गलदायिनी ॥ १४१ ॥
 हेममाला क्षेमरूपा अखिलेशी इभपूजिता ।
 उपास्या ऋषिवन्द्या च ऐक्यदा ओङ्कारमध्यगा ॥ १४२ ॥
 औषधीजननी कीर्तिखड्गिनी गौरवप्रदा ।
 चिन्तापूर्णा झिल्लीरावा ज्ञेयमूर्तिस्तपोमयी ॥ १४३ ॥
 धृतिमाता नागभूषा पद्मिनी ब्रह्मचारिणी ।
 मधुरा योगसिद्धिश्च रक्षिणी श्रीनिकेतना ॥ १४४ ॥
 सत्यविद्या हर्षदात्री क्षमाशीला अम्बिकात्मिका ।
 ईश्वरी उर्वरा ऋद्धिः एकानन्दा औजस्विनी ॥ १४५ ॥
 कामरूपा गुणनिधिर्घोषिणी चन्द्रशेखरा ।
 जगन्माता ज्ञापनिष्ठा दाक्षायण्यनुकम्पिनी ॥ १४६ ॥
 नित्यानन्दा पूर्णशक्तिः फणिमाला भवप्रिया ।
 मनोविद्या यज्ञरक्षा लोकपूज्या शिवात्मिका ॥ १४७ ॥
 श्रुतिरूपा षड्ग्रस्था सर्वविद्या हरिप्रिया ।
 क्षीराब्धिकल्पलतिका अखण्डानन्दरूपिणी ॥ १४८ ॥
 आद्याशक्तिरुमाराध्या ऋतुभर्त्री कमलप्रिया ।

गङ्गासेव्या जगन्माता डाकिनी पद्मलोचना ॥ १४९ ॥

धर्मपत्नी नरेशार्च्या फलदा भक्तवत्सला ।

महाप्रज्ञा यमभीता रत्नदीप्तिः शिवार्चिता ॥ १५० ॥

लक्ष्मीरम्बा वरेण्या षड्गुणाढ्या सर्वमोहिनी ।

हरिप्रिया क्षेमदात्री इन्दुभासा तपस्विनी ॥ १५१ ॥

औदार्यसिन्धुः ख्यातिश्च चिदानन्दा ज्ञानरूपिणी ।

झङ्कारमधुरा टङ्का दिगीशी नागभूषणा ॥ १५२ ॥

पूर्णकान्तिर्ब्रह्मविद्या मनोवाञ्छाफलप्रदा ।

रक्षामूर्ति सत्यनिष्ठा हंसगम्या योगवल्लभा ॥ १५३ ॥

क्षान्तिरूपा अमृतस्था ईशशक्तिरुदारधीः ।

ऋद्धिसेव्यैकनिलया ओजोराशिरनुत्तमा ॥ १५४ ॥

कुलविद्या घनश्यामा चन्द्रदीप्तिर्जयप्रदा ।

ज्ञेयमाता तपःसिद्धिर्दयाराशिर्निरामया ॥ १५५ ॥

पद्मगर्भा फणीशानी भवमोचा महामतिः ।

यशस्विनी रसायुक्ता लीलाधीशा विश्वगा ॥ १५६ ॥

श्रीमती षोडशी सौम्या हृदयाम्भोजवासिनी ।

क्षीरपूर्णा अखिलाधारा इष्टदा उपकारिणी ॥ १५७ ॥

ऋषिपूज्या ऐश्वर्यदात्री ओङ्कारस्वररूपिणी ।

औषधीशा कलानाथा गुणपूर्णा घृणानिधिः ॥ १५८ ॥

चारुहासा झिल्लीरावा टङ्कारस्वरशोभिता ।

ढक्कानादप्रिया नित्या धर्मसंरक्षणोत्सुका ॥ १५९ ॥

नागराज्ञी पद्ममाला ब्रह्मपूज्या महेश्वरी ।

योगमाया रमादेवी लक्षितार्थप्रदायिनी ॥ १६० ॥

अनादिरमृता ईड्या उन्नता ऋतवन्दिता ।

एकरूपा औदार्याढ्या कमला खलनाशिनी ॥ १६१ ॥

गुणगम्या घनप्रख्या चारुशीला जगद्गुरुः ।

ज्ञातृरूपा तपोनिष्ठा दयासारा नागवल्लभा ॥ १६२ ॥

पद्महस्ता फलप्रज्ञा ब्रह्मशक्तिर्मनोमयी ।
 यशोदात्री रमाराध्या ललिता विश्वपालिनी ॥ १६३ ॥
 शिवरूपा षडाधारा सत्यमाता हरिप्रिया ।
 क्षमामयी अम्बिका ईशी उपास्याऽऋद्धिदायिनी ॥ १६४ ॥
 ऐश्वर्यजननी ओजस्वी औषधीशा कृतप्रिया ।
 खगगम्या गौरदेहा चिद्रूपा झङ्कारमालिनी ॥ १६५ ॥
 टङ्किनी ढालहस्ता च णादबिन्दुस्वरूपिणी ।
 धर्मज्ञा नागपूज्या च पद्मगर्भा भवापहा ॥ १६६ ॥
 महाविद्या यशोराशिर्लोकमाता श्रियःप्रदा ।
 सर्वसिद्धिप्रदा हंसी क्षेमदा अखिलेश्वरी ॥ १६७ ॥
 इन्दुनेत्रा उपकारा ऋषिवन्द्या एकभाविनी ।
 ओङ्कारनिलया कान्ता गुणमाता घनप्रभा ॥ १६८ ॥
 चन्द्रवक्त्रा जीवनेशी ज्ञानगम्या तपस्विनी ।
 दयामयी नित्यपूज्या पूर्णशक्तिः फलप्रदा ॥ १६९ ॥
 ब्रह्मविद्या महालक्ष्मी योगिनी रक्षिणी शुभा ।
 विश्वेशी शारदा सत्या हरिणाक्षी क्षितीश्वरी ॥ १७० ॥
 अमोघा ईहितप्रज्ञा उरुगम्या ऋतात्मिका ।
 ऐक्यरूपा औन्नत्यदा कल्याणी गुणशोभिता ॥ १७१ ॥
 घोषिणी चारुनेत्रा झिल्लीनादप्रमोदिनी ।
 ज्ञेयातीता तपोराशिर्धृतिदा नागमालिनी ॥ १७२ ॥
 पद्मिनी फणिराजस्था भवानी महिमाश्रया ।
 यज्ञप्रिया रमामाता लीलाशक्तिः शिवप्रिया ॥ १७३ ॥
 षड्भक्तवासिनी सर्वा हृदयस्था क्षमाश्रया ।
 अद्वैता इन्दिराराध्या उपनिषद्गुहाश्रया ॥ १७४ ॥
 ऋतुपूज्या एकवीरा ओजोराशिर्महोज्ज्वला ।
 कामधेनुः गुणनिधिर्घनगम्भीरनिःस्वना ॥ १७५ ॥
 चैतन्या जगदानन्दा ज्ञानदीपा तपःफलम् ।
 दयारूपा नागमाता पद्मलोचना पुण्यदा ॥ १७६ ॥

फलसिद्धिर्ब्रह्ममयी महामाया यशस्विनी ।
 रसात्मिका लोकपूज्या वाग्देवी श्रीनिकेतना ॥ १७७ ॥
 सर्वज्ञा हेमवर्णा क्षीरपूर्णामृतप्रदा ।
 अखण्डानन्दरूपा च इष्टसिद्धिप्रदायिनी ॥ १७८ ॥
 उत्तमा ऋद्धिदात्री च ऐश्वर्या ओङ्करात्मिका ।
 औदार्यसागरा कान्ता गौराङ्गी चन्द्रशेखरा ॥ १७९ ॥
 जगत्पूज्या ज्ञानमाता धर्मसंरक्षणोत्सुका ।
 नागराङ्गी पद्मवासा ब्रह्मानन्दप्रकाशिनी ॥ १८० ॥
 फलश्रुतिः ।
 इदं नामसहस्रं ते कथितं परमानन्दतम् ।
 गुह्याद्गुह्यतरं देवि सिद्धयोगिनिसेवितम् ॥ १८१ ॥
 यः पठेत्प्रातरुत्थाय श्रद्धाभक्तिसमन्वितः ।
 तस्य तुष्यति सा देवी मानसा नागनायिका ॥ १८२ ॥
 एकवारं पठेन्नित्यं पापजालं प्रणश्यति ।
 द्विवारं सर्वसौभाग्यं त्रिवारं सिद्धिमाप्नुयात् ॥ १८३ ॥
 दशवारं पठेन्मन्त्री विद्यावान् स्यान्न संशयः ।
 शतवारं जपेन्नित्यं मन्त्रसिद्धिः प्रजायते ॥ १८४ ॥
 यत्रैतत्पठ्यते नित्यं शुचौ देशे समाहितैः ।
 तत्र तिष्ठति सा देवी नागसङ्घैः समन्विता ॥ १८५ ॥
 गृहे तस्य स्थिरा लक्ष्मीर्विद्या वाणी च शाश्वती ।
 आरोग्यं विपुलं सौख्यं शान्तिश्च हृदि जायते ॥ १८६ ॥
 नागदोषो विषभयं ग्रहपीडा भयङ्करी ।
 सहस्रनामपाठेन शनैरेव प्रणश्यति ॥ १८७ ॥
 दुःस्वप्नदुर्गतिक्षोभदारिद्र्यभयसञ्चयाः ।
 देवीनामप्रभावेण नश्यन्ति ध्रुवमेव हि ॥ १८८ ॥
 विद्यार्थी लभते विद्यां धनार्थी लभते धनम् ।
 यशोऽर्थी लभते कीर्तिं भक्तो भक्तिं परां लभेत् ॥ १८९ ॥

राजद्वारे सभामध्ये विवादे शत्रुसङ्कटे ।
 जयमेव लभेन्नित्यं देवीनामप्रभावतः ॥ १९० ॥
 वने जले गिरौ दुर्गे मार्गे चोरसमाकुले ।
 स्मृतमात्रेण नास्त्रां तु रक्षां कुर्याज्जगद्गुरुः ॥ १९१ ॥
 न दातव्यं दुराचाराय नास्तिकाय कदाचन ।
 गुरुद्वेषरतायापि लोभिनां नैव दर्शयेत् ॥ १९२ ॥
 शान्ताय गुरुभक्ताय सत्यशीलाय धीमते ।
 दयालवे जितेन्द्रियाय प्रदेयं सिद्धिकाङ्क्षिणे ॥ १९३ ॥
 सहस्रनामसम्पूर्णे प्रीयते सिद्धयोगिनी ।
 भक्तवत्सलभावेन करुणामृतवर्षिणी ॥ १९४ ॥
 जय मानसे देवि जगदम्बिके शिवे ।
 जय पद्मावति श्रीमन्नागराङ्गि नमोस्तु ते ॥ १९५ ॥
 जय सिद्धयोगिनि शुभे मङ्गलचण्डिके परे ।
 जय कश्यपकन्ये त्वं भक्तानुग्रहकारिणि ॥ १९६ ॥
 जय जगत्कारुगेहिनि धर्मेन्द्रदयिते शुभे ।
 जयास्तीकजनन्यम्ब त्राहि मां शरणागतम् ॥ १९७ ॥
 रक्ताम्बरे रक्तवर्णे रक्तपद्मविलोचने ।
 नागमालावृते देवि प्रसीद परमेश्वरि ॥ १९८ ॥
 त्वमेव माता मे नित्यं त्वमेव शरणं मम ।
 त्वमेव हृदये देवि त्वमेव परमागतिः ॥ १९९ ॥
 मनसा कर्मणा वाचा यद्भक्त्या समुपासितम् ।
 तत्सर्वं सफलं देवि त्वत्प्रसादान्न संशयः ॥ २०० ॥
 भवबन्धविनिर्मुक्तिं शान्तिं सौख्यं शुभां श्रियम् ।
 विद्यां धैर्यं च मे देवि प्रयच्छ करुणानिधे ॥ २०१ ॥
 नमो नमस्ते नागेशि नमो योगिप्रपूजिते ।
 नमो मानसमातस्ते नमः सिद्धिप्रदायिनि ॥ २०२ ॥
 इत्युक्त्वा क्रोधभैरवः समालिङ्ग्य परां शिवाम् ।
 रहस्यं सम्यगाख्याय तूष्णीं योगमुपेयिवान् ॥ २०३ ॥

भैरव्यपि प्रसन्नात्मा प्रणम्य भैरवं प्रभुम् ।
धारयामास तत्तन्त्रं हृदयाम्भोजमध्यगा ॥ २०४ ॥
इति पञ्चमपटलः समाप्तः ॥
॥ इति श्रीमनसातन्त्रं सम्पूर्णम् ॥
॥ ॐ तत्सत् ॥
॥ ॐ ॥

Shri Manasa Tantram

pdf was typeset on July 26, 2026

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

